

Nr 57

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av beslut om uttagande av särskild tullavgift för vissa varuslag jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 30 september 1955 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 202, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att godkänna Kungl. Maj:ts beslut av den 30 juni 1955 och av den 30 september 1955 om uttagande av särskild tullavgift för vissa varuslag, m. m.

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll må här anmärkas följande.

Med stöd av förordningen den 22 april 1949 (nr 180) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 juni i år förordnat om uttagande från och med den 10 juli 1955 av sådan avgift för vissa varuslag, huvudsakligen inom textil- och läderområdet. I den föreliggande propositionen underställes beslutet riksdagen för godkännande.

Till utskottet har hänvisats de i anledning av propositionen väckta, lika lydande motionerna I: 565 av herrar *Theodor Johansson* och *Weiland* samt II: 694 av herr *Nelander* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 202 måtte besluta, att tullen för till stat. nr 1034: 1 (ur tulltaxenummer 496) hänförliga varor (cordväv av bomull) fastställes till 8 %».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen II: 694.

Av statsrådsprotokollet i ärendet inhämtas bl. a. följande.

I överensstämmelse med riksdagens beslut (prop. nr 36/1949; r. skr. nr 142) utfärdade Kungl. Maj:t den 22 april 1949 förordning (nr 180) angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift. Förordningen, som ursprungligen gällde till och med den 30 juni 1950, har därefter erhållit fortsatt giltighet, senast genom förordningen den 18 februari 1955 (nr 64) enligt vilken giltighetstiden utsträckts till och med den 30 juni 1957. Enligt 1949 års förordning må Kungl. Maj:t å tid under vilken riksdagssession ej pågår förordna, att vara som införes från utlandet skall beläggas med särskild tullavgift utöver den enligt tulltaxan utgående tullen. Sådan särskild tullav-

gift må bestämmas till högst tre gånger den avgift som utgår enligt tulltaxan eller, där varan enligt taxan är tullfri, till högst en fjärdedel av varans värde. Beslut att åsätta avgiften skall underställas riksdagen vid nästföljande session inom tio dagar från dess början och, för det fall riksdagen icke godkänner detsamma oförändrat, gälla högst tio dagar efter det riksdagen avgjort frågan.

Med stöd av 1949 års förordning har Kungl. Maj:t den 30 juni 1955 utfärdat kungörelse (nr 466) om uttagande av särskild tullavgift för vissa varuslag, m. m., vilken kungörelse trätt i kraft den 10 juli 1955. I en till statsrådsprotokollet fogad *Bilaga* (prop. s. 7—21) anges vilka varor som omfattas av beslutet ävensom vilka tullsatser som skall tillämpas för varorna i fråga. Kungl. Maj:t har den 30 september 1955 beslutat en mindre jämkning av tullteknisk natur i nämnda kungörelse (jfr anm. prop. s. 21).

Beträffande innebörden av beslutet om uttagande av särskild tullavgift tillåter sig utskottet hänvisa till nämnda bilaga ävensom en i propositionen intagen redogörelse härutinnan (s. 2—3).

I propositionen redovisas framställningar från vissa branschorganisationer rörande behovet av övergångsbestämmelser till ovannämnda kungörelse. Till denna redogörelse får utskottet likaledes hänvisa (prop. s. 3—4).

Till stöd för det i propositionen framlagda förslaget har *departementschefen* anfört följande.

»Som bekant har sedan ett par år tillbaka en särskild kommitté, 1952 års tulltaxekommitté, arbetat med en revision av gällande tulltaxa. Kommittén kommer enligt uppgift att inom kort avsluta sitt arbete. Under hand har informationer erhållits angående innebörden av det förslag till ny tulltaxa som kommittén avser att framlägga. Utan att här gå närmare in på detta förslag vill jag endast nämna att det kommer att innebära — förutom en teknisk modernisering av tulltaxan — en viss omfördelning av tullskyddet, varigenom nu gällande tullar skulle komma att i vissa fall höjas och i andra fall sänkas. Förslaget torde emellertid i det hela komma att präglas av strävanden att bibehålla en låg tullnivå. Avsikten är givetvis att remissbehandla förslaget i sedvanlig ordning, varefter frågan om antagande av ny tulltaxa får slutligt prövas av Kungl. Maj:t och föreläggas riksdagen.

I och med att förslaget framlägges och den väntade tidpunkten för ikraftträdandet av en ny tulltaxa närmar sig kan vissa risker uppstå för ogynnsamma störningar i importen. På en del varuområden, där mera väsentliga tullhöjningar väntas, måste man nämligen — om inte särskilda förebyggande åtgärder vidtas — räkna med en spekulationsbetonad stegring i importen i syfte att undgå tullhöjningarna. Detta skulle kunna medföra skadeverkningar bl. a. för svensk produktion. Då det skulle vara förenat med stora olägenheter att för längre eller kortare tid införa importkontroll endast i syfte att möjliggöra en prövning av tullfrågan har Kungl. Maj:t funnit det mest ändamålsenligt att med omedelbar verkan genomföra en provisorisk justering av vissa tullar genom påläggande av särskilda tullavgifter. Avväg-

ningen av vilka tullar som på längre sikt bör gälla för berörda varuslag kan därefter ske i vederbörlig ordning utan risker för störningar i importen.

Vad beträffar innebörden av den beslutade tulljusteringen vill jag utöver vad redan förut nämnts framhålla följande.

Urvalet av varor och bestämmandet av de provisoriska tullarnas höjd har skett med utgångspunkt från de lämnade informationerna om tulltaxekommitténs väntade förslag till ny tulltaxa. Hänsyn har även tagits till de från majoritetens förslag skiljaktiga meningar som enligt vad som upplysts föreligger inom kommittén och som torde komma till uttryck i reservationer. Avsikten har sålunda varit att den provisoriska tulljusteringen inte skall få verka prejudicerande vid den framtida prövningen av kommittémajoritetens och reservanternas förslag i olika hänseenden. Det ligger i sakens natur att en åtgärd av detta slag delvis måste bli relativt schematisk och inte kan innefatta en mera detaljerad prövning. Det sammanhänger bl. a. med att förslaget till ny tulltaxa kommer att bygga på en varunomenklatur, som starkt avviker från den nu gällande. Genom övergången från specifika tullar till värdetullar har det heller icke kunnat undvikas, att åtgärden för enstaka varor och varupartier kommit att innebära en sänkning av tullen. De ofullkomligheter som kan vidlåda beslutet torde emellertid inte vara av större räckvidd och bör kunna accepteras som en företeelse av övergångsnatur.

Det varuområde som i största utsträckning berörs av beslutet är det textila. De hittillsvarande viktullarna på detta område har under senare år framstått som tekniskt föråldrade och de har dessutom genom penningvärdets fall förlorat starkt i betydelse. De svenska textiltullarna har varit bland de lägsta i världen. Detta i förening med en från kvantitativa restriktioner fri importpolitik har utsatt den svenska textilindustrin för en hård, i vissa fall dumpingbetonad, konkurrens från utlandet. Det har också bidragit till en icke obetydlig nedgång i produktion och sysselsättning och till en försämrad lönsamhet inom branschen som helhet. Förhållandena inom textilbranschen har sålunda under senare år väsentligt avvikit från de gynnsamma konjunkturer, som kännetecknat flertalet andra branscher av vårt näringsliv. Mot denna bakgrund ter sig en modernisering av textiltullarna befogad. Jag är emellertid angelägen understryka att även de nu beslutade provisoriska tullarna bibehållits på en internationellt sett låg nivå. Det bör också framhållas att de nya tullarna genomgående ligger inom ramen för Sveriges åtaganden i GATT-avtalet. De alternativa värdetullsatsen, som Sverige — bl. a. på det textila området — förbehållit sig rätt att övergå till, har sålunda i intet fall överskridits.

Vad beträffar övriga av beslutet berörda branscher torde här endast behöva nämnas att konjunkturläget inom garverinäringen och vissa delar av läderindustrin företett betydande likheter med förhållandena på textilområdet.

I fråga om tidpunkten för den provisoriska tulljusteringen vill jag framhålla, att det givetvis kan råda olika meningar om när riskerna för speku-

lativ importstegring sätter in. Om en förebyggande åtgärd skall få avsedd verkan måste den emellertid vidtas vid en oväntad tidpunkt och ges omedelbar verkan. Det har därför ansetts lämpligt att genomföra den provisoriska tulljusteringen redan innan innehållet i tulltaxekommitténs förslag blir allmänt känt.

Som ovan nämnts har från vissa branschorganisationer krav framställts på särskilda övergångsbestämmelser i samband med de beslutade tullhöjningarna. Jag delar i denna fråga den uppfattning som generaltullstyrelsen gett uttryck åt i sitt yttrande. Om beslutet skall få åsyftad verkan bör sålunda liksom i tidigare liknande sammanhang några undantag icke beviljas. Framställningarna härom har också avslagits av Kungl. Maj:t.

Enligt gällande föreskrifter skall beslutet om uttagande av särskild tullavgift för sin fortsatta giltighet underställas riksdagen inom tio dagar från dess början.»

I de föreliggande *motionerna* har motionärerna anfört i huvudsak följande. Tullen å cordväv av bomull, som tidigare utgjort 50 kronor för 100 kilogram, hade genom beslutet om uttagande av särskild tullavgift höjts till 12 procent av värdet, vilket med nu gällande priser å varan innebure en fördubbling av förutvarande tull. Cordväv användes enbart av gummiindustrien och inom denna så gott som uteslutande för tillverkning av gummidäck, huvudsakligen cykel- och motorecykeldäck samt däck för traktorer. Cordväv bestode huvudsakligen av cordgarn med mycket glesa inslag av klen bomullstråd. Tullen å cordgarn hade genom beslutet höjts till 8 procent av värdet. Även om den tillverkning av cordgarn, som ägt rum i vårt land under senaste världskriget, numera vore nedlagd, syntes det av tulltekniska skäl icke lämpligt att åsätta cordgarn annan tull än den som gällde för liknande bomullsgarn, t. ex. sådant garn som användes för framställning av fisknät. Cordväv vore däremot lätt att skilja från andra vävnader, vilket bl. a. framginge av att i den statistiska varuförteckningen till tulltaxan ett särskilt nummer förefunnes för denna vara. De svenska textilföretag, som tidigare bedrivit tillverkning av cordväv av bomull hade trots den genomförda provisoriska tullförhöjningen icke visat något intresse för att återupptaga denna tillverkning och hade i varje fall avböjt att till gummiindustrien lämna offerter på sådan vara. Några skyddsintressen kunde sålunda icke anföras som stöd för den provisoriskt vidtagna förhöjningen av tullen å cordväv. Vid sådant förhållande syntes den vidtagna tullförhöjningen omotiverad. Då det emellertid ur vissa synpunkter kunde vara önskvärt att viktullen ersattes med en värdetull föresloge motionärerna, att tullen fastställdes till 8 procent i enlighet med den tull som enligt beslutet gällde för det cordgarn av bomull varav cordväv tillverkades.

I anledning av förevarande motioner har utskottet inhämtat följande. Tullsatsen för ifrågakvarande cordväv har enligt vad som framgår av motionerna betydelse för nettotullskyddet för tillverkningen av däck till cyklar,

motorecyklar och traktorer. Någon ändring av tullen på sådana däck har icke vidtagits i detta sammanhang, utan tullen utgår liksom tidigare för cykeldäck med 120 kronor och för övriga däck med 100 kronor för 100 kilogram, vilka tullsatser i genomsnitt torde motsvara omkring 20 procent av varornas värde. Tullbelastningen på råvaror och halvfabrikat är vid användning av bomullscord relativt obetydlig; nettotullskyddet torde med den tidigare gällande tullen på sådan cord i allmänhet ha legat mellan 15 och 20 procent av värdet. Höjningen av tullen på cordväven innebär en minskning av nettotullskyddet. Eftersom cordväven endast svarar för en mindre del av däckens värde, blir minskningen dock relativt obetydlig (enligt verkställda beräkningar kan den uppskattas till omkring en enhet av förutnämnda procenttal).

Utskottet. I den föreliggande propositionen har Kungl. Maj:t underställt riksdagen den 30 juni och den 30 september 1955 fattade beslut om uttagande av särskild tullavgift för vissa varuslag. Besluten, som meddelats med stöd av förordningen den 22 april 1949, nr 180, angående rätt för Konungen att åsätta särskild tullavgift, innebär en provisorisk tulljustering huvudsakligen inom textil- och lädervaruområdena. Genomgående har de specifika tullarna ersatts med värdetullar. Den provisoriska karaktären av de nya tullsatserna får, såsom departementschefen närmare utvecklat, ses mot bakgrunden av pågående revision av gällande tulltaxa, varom 1952 års tulltaxekommitté kommer att avge förslag. Innan detta förslag framlägges har det av skäl som anförts av departementschefen ansetts erforderligt med en tulljustering på vissa områden, där man kan emotse mera väsentliga tullhöjningar. Urvalet av varor och avvägningen av de nya tullsatserna har skett på grundval av informationer om kommitténs väntade förslag, varvid hänsyn även tagits till de från kommittémajoritetens ståndpunkt avvikande meningarna. En mera detaljerad prövning av frågan hur tullarna på de av besluten berörda varuslagen bör avvägas på längre sikt har icke åsyftats i förevarande sammanhang.

Rörande angelägenheten av att vidtaga en tulljustering på de områden propositionen avser har enighet rått inom utskottet. I fråga om tullsatsernas höjd har icke framställts avvikande yrkanden i annan mån än som framgår av de likalydande motionerna I: 565 och II: 694, vilka såsom framgår av det följande avstyrkes av utskottet. Utskottets överväganden av propositionsförslaget har i enlighet med det anförda icke givit anledning till erinringar mot att Kungl. Maj:ts beslut oförändrade godtages från riksdagens sida. Utskottet vill därvid såsom även skett i propositionen understryka att denna åtgärd icke binder riksdagens handlingsfrihet vid en kommande mera allsidig prövning, som skall äga rum då resultatet av pågående utredningsarbete förelägges riksdagen.

Vad härefter närmare angår det i de likalydande motionerna I: 565 och II: 694 framställda yrkandet om ändring av tullen på cordväv av bomull — en vara som huvudsakligen användes vid framställning av vissa gummi-

däck, framför allt cykeldäck — föreslår motionärerna att cordväven, i likhet med vad som enligt det provisoriska beslutet gäller för cordgarn, beläggas med en tull av 8 procent i stället för av Kungl. Maj:t beslutade 12 procent. Som stöd härför åberopas att den sistnämnda tullsatsen innebär en allt för stor fördyring av produktionen, vilket vore omotiverat framför allt med hänsyn till att inga inhemska tillverkarintressen i förevarande fall krävde tullskydd. Utskottet vill med anledning härav framhålla, att den av Kungl. Maj:t valda tullsatsen, vilken enligt vad utskottet inhämtat innebär blott en obetydlig ändring av nettotullskyddet för gummiringstillverkningen, är gemensam för ett stort antal varor av likartat slag och tillkommit på grundval av lämnade informationer om tulltaxekommitténs förslag. Såsom tidigare framhållits har avsikten icke varit att taga ståndpunkt till vilka tullsatser som vare sig för olika varugrupper eller enskilda varuslag bör gälla på längre sikt; förutsättningar för en sådan prövning föreligger uppenbarligen icke nu. Utskottet vill i sammanhanget tillägga, att ett utbrytande av den i motionerna upptagna tullfrågan säkerligen skulle aktualisera frågan om ändrade tullsatser på andra varor, beträffande vilka man med lika stort fog som i det föreliggande fallet kunde kräva ändringar. Med tillkännagivande av sin inställning, att Kungl. Maj:ts beslut bör av riksdagen godtagas som en övergångsanordning, vill utskottet uttala, att det i förevarande motioner upptagna spörsmålet torde få prövas i ett vidare sammanhang, då resultatet av pågående arbete på en ny tulltaxa förelägges riksdagen. I enlighet härmed avstyrker utskottet motionerna.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- 1) att riksdagen måtte godkänna Kungl. Maj:ts beslut av den 30 juni 1955 och av den 30 september 1955 om uttagande av särskild tullavgift för vissa varuslag, m. m.; samt
- 2) att de likalydande motionerna I: 565 av herrar Theodor Johansson och Weiland samt II: 694 av herr Nelander m. fl. måtte av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 22 november 1955

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Spetz, Franzon, Eriksson, Söderquist, Velander, Niklasson, Werner* och Erik Jansson*; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Kristensson i Osby, Orgård*, Sjölin, Vigelsbo, Allard*, Kärrlander, Henriksson, Nilsson i Svalöv och Stenberg*.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Sjölin* och *Stenberg*.